

*JU GRAĐEVINSKA ŠKOLA , BANJA LUKA
Mladena Stojanovića 7,
Banja Luka*

PRAVILNIK O ZAŠTITI I ZDRAVLJU NA RADU

Banjaluka, decembar 2014.godine

Na osnovu člana 14. stav 2. Zakona o zaštiti na radu („Službeni glasnik RS“ broj 1/08 i 13/10), člana 94. Zakon o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 74/11, 106/09, 104/11 i 33/14), člana 19. Stauta JU Građevinske škole Banjaluka, uz učeće Savjeta učenika, Savjeta roditelja i radnika Škole, Školski odbor JU Građevinske škole Banjaluka, na 7. sjednici održanoj dana 23.12.2014, donio je:

PRAVILNIK o zaštiti i zdravlju na radu

I – OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom, JU GRAĐEVINSKA ŠKOLA BANJA LUKA, ul Mladena Stojanovića br. 7, Banja Luka, donosi, uređuje zaštitu na radu i to:

- opšte odredbe,
- prava, obaveze i odgovornosti radnika,
- prava, obaveze i odgovornosti direktora,
- organizovanje poslova zaštite na radu,
- osposobljavanja radnika iz zaštite na radu,
- povrede na radu i povrede radnih obaveza,
- posebna zaštita žena, omladine i invalida,
- nabavka, održavanje i korištenje sredstava lične zaštite na radu,
- nabavka i postupak ispitivanja i održavanja oruđa za rad,
- pružanje prve pomoći u slučaju povrede ili oboljenja radnika na radu,
- obaveze prema inspekciji rada,
- mjere zaštite na radu.

Član 2.

U cilju zaštite života i zdravlja radnika od povreda na radu, kao i od profesionalnih oboljenja, otklanjanja uzroka povreda i zdravstvenih oštećenja na radu i stvaranja što povoljnijih uslova rada, sprovodi se zaštita na radu na osnovu Zakona ovog Pravilnika i drugih opštih akata.

Član 3.

Organizacija i proces rada moraju biti zasnovani na naučno tehničkim dostignućima, a naročito sa mjerama i normativima zaštite kojima se obezbjeđuje stručnost radnika na radu.

Kod svake promjene organizacije rada, odnosno tehnološkog procesa rekonstrukcije i nabavke novih sredstava za rad moraju se sprovesti i osigurati odgovarajuće mjere zaštite na radu.

Član 4.

Sprovođenje zaštite na radu je pravo i obaveza svakog radnika. Nepridržavanje propisanih mjera zaštite na radu predstavlja povredu radne obaveze u skladu sa opštim aktima i kolektivnim ugovorom. Nepridržavanje propisanih mjera zaštite na radu povlači odgovornost utvrđenu Zakonom.

Član 5.

Pravo zaštite u JU GRAĐEVINSKA ŠKOLA BANJA LUKA, ul Mladena Stojanovića br. 7, Banja Luka imaju:

- svi zaposleni radnici,
- učenici na praktičnoj nastavi i stručnoj praksi,
- lica na profesionalnoj rehabilitaciji.

Član 6.

Direktor i radnici prate, razmatraju i analiziraju stanje zaštite na radu, utvrđuju smjernice i donose mjere za obezbjeđenje sprovođenja i unaprađenja zaštite na radu.

II- PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI RADNIKA

1. Prava radnika

Član 7.

Radnik ima pravo i dužnost da se prije raspoređivanja upozna sa opštim aktima kojima se uređuje zaštita na radu sa posebnim mjerama zaštite na radu, a u vezi sa poslovima koje treba da obavlja, odnosno da se potpuno upozna sa opasnostima posla, pravima i obavezama u vezi sa zaštitom na radu i uslovima rada.

Član 8.

Radnik ima pravo na uslove rada koji mu obezbjeđuju bezbjedan rad i da stručno bude osposobljen za bezbjedan rad.

Član 9.

Radnik ima pravo na odgovarajuća sredstva lične zaštite, ako se opasnost i štetnost na radu ne mogu otkloniti na drugi način, kao i da ta sredstva namjenski koristi i održava ih u ispravnom stanju.

Član 10.

Radnik ima pravo da odbije da radi ukoliko mu prijete neposredna opasnost po život i zdravlje, zbog toga što nisu sprovedene propisane mjere zaštite na radu i to za vrijeme dok se te mjere ne sprovedu.

Član 11.

Radnik ima pravo da zahtjeva ostvarivanje svih prava u vezi sa zaštitom na radu, a zahtjev podnosi direktoru. Ako se po zahtjevu radnika ne postupi u zakonskom roku, ili ako radnik smatra da tražene mjere zaštite na radu nisu sprovedene u smislu odredaba propisa o zaštiti na radu ili opštih akata, radnik ima pravo da traži zaštitu svojih prava putem nadležne inspekcije rada.

2. Obaveze radnika

Član 12.

Radnik je dužan da svoj posao obavlja sa punom pažnjom bez opasnosti po život i zdravlje svoje i ostalih radnika u Školi, kao i bez opasnosti po sredstva kojima neposredno ili posredno rukuje.

Član 13.

Radnik je dužan da se pridržava propisanih mjera zaštite na radu, namjenski koristi sredstva lične zaštite na radu i pažljivo rukuje sa njima radi održavanja u ispravnom stanju.

Član 14.

Prije početka rada radnik je dužan da provjeri ispravnost sigurnosnih uređaja, oruđa za rad i sredstava lične zaštite.

O zapaženim nedostacima, kvarovima ili drugim pojavama koje bi mogle ugroziti bezbjednost na radu, radnik je dužan odmah obavjestiti neposrednog rukovodioca.

Član 15.

Radnik je dužan da se stručno osposobljava i stalno usavršava svoja znanja iz oblasti zaštite na radu.

Član 16.

Radnik koji ima zdravstvene nedostatke ili boluje od bolesti koje se teško mogu ili se uopšte ne mogu utvrditi ljekarskim pregledom, obavezan je te nedostatke odnosno bolesti prijaviti prije stupanja u radni odnos.

Ako radnik ne postupi po prethodnom stavu, a nedostaci odnosno bolesti su takve naravi da mu čine smetnju u radu, radnik se može rasporediti na druge odgovarajuće poslove (radno mjesto) ili mu prestaje radni odnos ukoliko takvo radno mjesto ne postoji.

Član 17.

Radnik je dužan da bez odlaganja prijavi svaku povredu na radu svom neposrednom rukovodiocu.

3. Odgovornost radnika

Član 18.

Radnik koji se ne pridržava propisanih mjera zaštite na radu, uputstava i naloga neposrednog rukovodioca, ili drugih odgovarajućih radnika, čini težu povredu radne obaveze.

Radnik koji se ne pridržava propisanih mjera zaštite na radu, ne koristi pravilno sredstva lične zaštite na radu ili ako odbije da postupi po uputstvu ili nalogu odgovornog radnika, privremeno mu se zabranjuje obavljanje poslova, a ukoliko ne postupi po ovoj zabrani, čini težu povredu radne obaveze.

III - ZADACI DIREKTORA

Član 19.

U obezbjeđivanju i unapređivanju zaštite na radu, direktor ima sledeće zadatke:

- donosi program mjera za obezbjeđivanje i unapređenje zaštite na radu,
- donosi posebne akte, odnosno odluke kojima se na opšti način uređuju pojedina pitanja u pogledu obezbjeđivanja, sprovođenja i unapređenja zaštite na radu u skladu sa Zakonom i opštim aktima.
- prati izvršavanje programa mjera zaštite na radu i preduzima mjere radi njihovog sprovođenja,
- stara se o obezbjeđivanju odgovarajućih uslova za rad žena, omladine i invalida,
- organizuje obavljanje poslova zaštite na radu,
- razmatra izvještaje, analize i preglede referenta zaštite na radu,
- razmatra zapisnike inspekcije rada o stanju zaštite na radu i donosi odgovarajuće odluke u tom smislu.

Član 20.

Direktor je dužan da obezbjedi da se radnik prije prvog raspoređivanja na posao osposobi za bezbjedan rad, zaštitu pri promjenama u procesu rada kao i prilikom uređenja nove i promjene postojeće opreme i oruđa za rad.

Član 21.

Osposobljavanje radnika za bezbjedan rad vrši se u vidu predavanja ili samoobrazovanjem koje je kombinovano sa konsultacijama, odnosno na drugi pogodan način kako bi se osposobio za bezbjedan i siguran rad, zavisno od tehnološkog procesa rada uopšte na poslu na kome će radnik da radi.

Osposobljavanje radnika za rad na određenom mjestu vrši se pri svakom raspoređivanju radnika, odnosno u procesu rada, kao i prilikom uređenja nove ili promjenom postojeće opreme i sredstava rada.

IV - POVREDE NA RADU I POVREDE RADNIH OBAVEZA

Član 22.

Povredama na radu smatraju se povrede prouzrokovane na poslu, na putu od mjesta stanovanja do mjesta rada i obratno, na putu radi izvršavanja službenih zadataka i na putu preduzetom radi stupanja na rad na poslu koji je osiguran.

Član 23.

Svaku povredu na radu i naglo oboljenje na radu, kao i povredu pri dolasku na posao i povratku sa posla, radnik je obavezan da prijavi neposrednom rukovodiocu.

Ako zbog težine povrede i njenog karaktera, radnik nije u mogućnosti da sam prijavi povredu, obavezan je da to učini radnik koji se zatekao na mjestu događaja, odnosno lice koje je prvo vidjelo ili saznalo za povredu ili naglo oboljenje na radu.

Neposredni rukovodilac čim sazna za povredu na radu ili naglo oboljenje radnika, odmah obavještava direktora i sa njim pravi zapisnik o povredi na radu ili naglom oboljenju. Neprijavljivanje povrede na radu radnika od strane direktora, predstavlja težu povredu radne obaveze.

Član 24.

Radnik može biti udaljen sa radnog mjesta zbog teže povrede radnih obaveza, u vezi sa zaštitom na radu u slijedećim slučajevima:

- ako dođe na posao pod dejstvom alkohola ili narkotika odnosno ako je u takvom psihičkom stanju da ne može bezbjedno da radi,
- ako odbije da radi po propisima, odnosno po uputama, a postoji i ozbiljna mogućnost da može nastupiti opasnost po bezbjednost radnika ili drugih radnika,
- ako poslove na radnom mjestu obavlja suprotno od utvrđenog načina ili ako pri radu ne primjenjuje propisane normative zaštite na radu, čime se umanjuje bezbjednost na radu,
- ako skida, zamjenjuje ili pri radu uopšte ne koristi zaštitne naprave, uređaje ili ih nepravilno upotrebljava,
- ako samovoljno obavlja poslove koji ne spadaju u njegov radni zadatak,
- ako se ne podvrgava ljekarskim pregledima, radi utvrđivanja opšte i posebne zdravstvene sposobnosti,
- ako ne napušta radno mjesto i ne postupi po zahtjevu direktora u slučaju privremenog odstranjivanja sa radnog mjesta.

V - POSEBNA ZAŠTITA ŽENA, OMLADINE I INVALIDA

Član 25.

Žene, omladina i invalidi imaju pravo na posebnu zaštitu na radu. Direktor se posebno stara o ostvarenju odgovarajućih uslova za rad ovih radnika.

Član 26.

Trudnicama i majci sa djecom do 2 godine života, kao i radniku mlađem od 18 godina života, zabranjen je noćni rad u vremenu od 22 do 05 časova, narednog dana i rad duži od punog radnog vremena, odnosno produženi rad.

Ženama - radnicama nije dozvoljen ručni prenos tereta većeg od 15 kilograma.

Član 27.

Radniku kome je zbog invalidnosti nadležni zdravstveni organ prema preostaloj radnoj sposobnosti odredio radno vrijeme kraće od punog radnog vremena, tako određeno radno vrijeme ne može se povećavati.

Radniku koji je zbog smanjenja zdravstvene ili radne sposobnosti profesionalnom rehabilitacijom osposobljen za obavljanje određenih poslova, direktor će obezbijediti radne zadatke, odnosno poslove za koje je profesionalnom rehabilitacijom osposobljen.

VI - NABAVKA, ODRŽAVANJE I KORIŠTENJE SREDSTAVA ZAŠTITE NA RADU

Član 28.

Direktor je dužan da radnicima obezbijedi sredstva lične zaštite na radu na svim poslovima gdje se primjenom tehničkih i ostalih zaštitnih mjera ne mogu potpuno otkloniti izvori opasnosti.

Član 29.

Odlukom o načinu nabavke, dodjeli, korištenju i održavanju sredstava lične zaštite, propisuju se sredstva lične zaštite za pojedine poslove i vrijeme (rok) trajanja zaštitnih sredstava, a koji je sastavni dio ovog Pravilnika.

Član 30.

Sredstva i oprema za ličnu zaštitu moraju po kvalitetu i namjeni biti u skladu sa postojećim i važećim propisima i standardima.

Sva sredstva i oprema za ličnu zaštitu moraju biti obilježena na pogodan način odgovarajućim znakom kako bi se time izbjegla upotreba van radnog vremena, odnosno u privatne svrhe.

Član 31.

Nabavka i trebovanje sredstava i opreme za ličnu zaštitu vrši se prema uputstvu kojim se reguliše poslovanje sa sredstvima lične zaštite.

Član 32.

Radnik je dužan da dobijena sredstva i opremu upotrebljava i koristi na način predviđen uputstvom, da ih održavaju u ispravnom stanju, odnosno da ih namjenski koristi i pažljivo rukuje.

Član 33.

Svakom ličnom zaštitnom sredstvu određuje se rok trajanja. Pod rokom trajanja podrazumijeva se vremenski period u kome lično zaštitno sredstvo, uz uslove normalnog korištenja, može radniku da pruži odgovarajuću zaštitu.

Član 34.

Ukoliko prije isteka vremena trajanja dođe do takvog oštećenja zaštitnog sredstva, da se ono ne može efikasno upotrebljavati, odnosno do njegovog uništenja, radniku će se dati novo zaštitno sredstvo.

Odredbe za davanje novog zaštitnog sredstva daje direktoruz prethodno mišljenje referenta zaštite na radu.

Član 35.

Radnik koji po bilo kom osnovu prestane da radi, obavezan je da vrati sredstva lične zaštite ili da prema knjigovodstvenom stanju nadoknadi njihovu pravu vrijednost ovisno od roka upotrebe.

VII - NABAVKA I POSTUPAK ISPITIVANJA I ODRŽAVANJA ORUĐA ZA RAD

Član 36.

Prilikom nabavke oruđa i uređaja za rad, direktor mora pribaviti dokaz da su ista proizvedena u skladu sa međunarodnim konvencijama i važećim propisima o zaštiti na radu, kao i uputstva o načinu korištenja i održavanja.

Član 37.

Radi preduzimanja odgovarajućih preventivnih mjera, a u cilju povećanja stepena bezbjednosti na radu, vrše se povremeni i periodični pregledi i ispitivanja oruđa za rad, kao i periodičnih ispitivanja fizičkih i hemijskih štetnosti.

Ateste upotrebljivosti mehanizovanih sredstava za rad izdaje stručno lice ili ustanova iz oblasti zaštite na radu.

Član 38.

Periodičnom pregledu i ispitivanja podvrgavaju se oruđa za rad propisana Zakonom, Pravilnikom o vršenju pregleda i ispitivanja u oblasti zaštite na radu i drugih tehničkih propisa i standarda.

Član 39.

Sva oruđa za rad moraju se u toku rada, kao i poslije premještanja na drugo mjesto rada pregledati, a po potrebi i ispitati radi provjere njihove ispravnosti. Postupak, način i rokovi pregleda i ispitivanja kao i postupak održavanja oruđa za rad, propisuju se posebnim odlukama o povremenim pregledima oruđa za rad.

Član 40.

Rukovaoci uređaja za rad i oruđa za rad dužni su da se za vrijeme rada strogo pridržavaju uputstva za rad i propisa o mjerama i normativima zaštite na radu.

Član 41.

Mašine, oruđa za rad i drugi uređaji na mehanizovani pogon moraju imati ugrađene zaštitne naprave koje onemogućavaju pristup ruku i drugih dijelova tijela radnika u opasnu zonu prilikom rada istih.

Član 42.

O izvršenim pregledima i ispitivanjima oruđa za rad i uređaja za rad i uslova radne sredine, referent zaštite na radu vodi propisanu evidenciju.

VIII – PRUŽANJE PRVE POMOĆI U SLUČAJU POVREDE ILI OBOLJENJA RADNIKA NA RADU

Član 43.

Direktor je dužan organizovati i osigurati pružanje prve pomoći radnika u slučaju povrede na radu ili oboljenja do njegovog upućivanja na liječenje u zdravstvenu ustanovu.

Član 44.

Prvu pomoć povrijeđenom, odnosno oboljelom radniku za vrijeme rada, na licu mjesta pružaju radnici koji se tu zateknu u neposrednoj blizini i radnici osposobljeni za pružanje prve pomoći, a zatim organizuju prijevoz do najbliže zdravstvene ustanove.

Član 45.

Radi pružanja medicinske pomoći u slučaju povrede, odnosno oboljenja radnika na radu, mora se uvijek nalaziti odgovarajuće prevozno sredstvo za prevoz povrijeđenih, oprema za pružanje prve pomoći o čemu se stara i odgovoran je direktor.

Član 46.

Na vidnom i pristupačnom mjestu u prostorijama gdje se obavljaju poslovi, mora biti postavljen ormarić sa potrebnim sanitetskim materijalom za pružanje prve pomoći. Na ormariću priručne apoteke mora biti označen broj telefona hitne pomoći i drugi važniji brojevi telefona.

Član 47.

U slučaju elementarne nepogode, požara ili poplave, organizuju se mjere za evakuaciju i spašavanje, u skladu sa planom zaštite od elementarnih nepogoda.

IX - OBAVEZE DIREKTORA-POSLODAVCA PREMA INSPEKCIJI RADA

Član 48.

Direktor je dužan da izvjesti organ uprave nadležan za poslove inspekcije rada o početku rada, kao i o promjenama u procesu rada.

Član 49.

Direktor je dužan odmah izvijestiti inspekciju rada o svakoj teškoj povredi na radu, kao i pojavi koja bi mogla da ugrozi bezbjednost radnika. Prijava o nesreći na poslu dostavlja se inspekciji rada u roku od 48 časova od časa nesreće na poslu.

Član 50.

Zakonom o vođenju evidencije u oblasti rada, regulisan je način vođenja evidencije o nesrećama na poslu.

Prijava o nesreći na poslu popunjava se u pet primjeraka i dostavlja se ljekaru koji je pregledao radnika.

Član 51.

Direktor je dužan da omogući nadležnom inspektoru rada da izvrši potrebne preglede prostorija, oruđa i uređaja, da mu radnici daju potrebna obavještenja i da se inspektoru stave na uvid isprave, odnosno podaci potrebni za vršenje nadzora nad primjenom propisa o zaštiti na radu.

Član 52.

Direktor je dužan da postupi po rješenju inspektora rada i da u određenom roku ukloni utvrđene nedostatke.

Direktor je dužan da izvjesti inspektora rada o izvršenju rješenja u roku od 8 (osam) dana od dana određenog za otklanjanje nedostataka.

Direktor je dužan organu uprave nadležnom za poslove inspekcije rada dostaviti godišnji izvještaj o stanju zaštite na radu.

X – GODIŠNJI PROGRAM MJERA ZAŠTITE NA RADU

Član 53.

Radi pravilnog sprovođenja i unapređenja zaštite na radu, utvrđuje se godišnji program mjera zaštite na radu.

Programom mjera zaštite na radu planiraju se određene mjere zaštite i obezbjeđenja finansijskih sredstava za njihovu realizaciju.

Član 54.

Program mjera zaštite na radu sadrži:

- mjere koje se predviđaju u određenim rokovima za rješavanje problema zaštite na radu,
- dinamiku i realizaciju programa mjera razvoja zaštite na radu, preduzimanju mjera za realizaciju programa kao i obaveze u uređenju programa zaštite na radu, pregled potrebne nabavke ličnih zaštitnih sredstava, potrebna finansijska sredstva za njegovu realizaciju.

Član 55.

Odredbe ovog Pravilnika primjenjuju se i tumače u skladu sa Zakonom o zaštiti na radu i drugim normativnim propisima iz ove oblasti.

Član 56.

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način predviđen za njegovo donošenje.

Član 57.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj ploči Škole.

Broj: 1162/14
Datum: 23.12.2014.g

Predsjednik Školskog odbora:
_____
Mladen Milaković, dipl.inž.arh.

Utvrđuje se da je ovaj Pravilnik objavljen na oglasnoj ploči Škole dana 23.12.2014.godine , te je stupio na snagu dana, 31.12.2014.godine.

Direktor:
Ljuban Bajić, prof.